

GLOSAR EUROPEAN de la A la Z

A

A1. Acord European

- desemnează o formă de acord de asociere între UE și statele din Europa centrală, orientală și baltică (art. 238 din tratatul CE). Obiectivul său îl constituie pregătirea aderării la U.E. a statului asociat și se bazează pe respectarea principiilor drepturilor omului, democrației, statului de drept și economiei de piață.

Încheiat pe o durată nelimitată, acordul conține următoarele elemente:

- un coș politic, care prevede consultări bilaterale și multilaterale asupra oricărei probleme de interes comun;
- cooperare la nivel economic, cultural și financiar;
- apropierea legislațiilor, mai ales în ceea ce privește proprietatea intelectuală și regulile concurenței.

Pe plan instituțional, gestiunea generală a unui Acord European este asigurată de către Consiliul de Asociere, compus din reprezentanți ai Consiliului și Comisiei pe de o parte, și din reprezentanți ai guvernelor statelor asociate. Un Comitet de Asociere, format din membrii Consiliului de Asociere, asigură continuitatea lucrărilor și pregătește hotărârile Consiliului de Asociere. Comisia Parlamentară de Asociere, compusă din membrii Parlamentului European și ai parlamentului național al statului asociat poate formula recomandări Consiliului de Asociere.

A2. Acquis communautaire (Acquis comunitar)

- corespunde drepturilor și obligațiilor care leagă ansamblul statelor membre ale UE. El se află în evoluție constantă și cuprinde:

- * conținutul, principiile și obiectivele politice ale tratatelor;
- * legislația adoptată în aplicarea tratatelor și jurisprudența Curții de Justiție;
- * declarațiile și rezoluțiile adoptate în cadrul Uniunii;
- * actele referitoare la politica de stat și de securitate comună;
- * actele convenite în cadrul justiției și afacerilor interne;
- * acorduri internaționale încheiate de Comunitate și cele încheiate de către state membre între ele privind activitățile Uniunii.

Pe lângă dreptul comunitar propriu-zis, acquis-ul se constituie așadar, din toate actele adoptate în cadrul celui de-al doilea și treilea pilon ai U.E. și, mai ales, din obiectivele comune stabilite de tratate.

Țările candidate trebuie să accepte acest acquis înainte de a adera la U.E. Excepțiile și derogările de la acquis sunt secționare și de durată limitată. Obiectivul Uniunii este de a menține integral acquis-ul și de a-l dezvolta. În perspectiva aderării noilor state membre, Comisia și aceste țări candidate studiază, în prezent, armonizarea legislației lor cu acquis - ul comunitar.

A3. Lărgirea U.E.

- desemnează o dinamică de integrare prezentă de la începuturile construcției europene: uniune vamală, piața comună, zona euro. Comunitățile europene s-au transformat într-o uniune între popoarele Europei, care aspiră să fie „fără încetare mai strânsă” (art.1 din tratatul U.E.). Adâncirea este o mișcare paralelă celei a lărgirii/extinderii U.E. și a fost adesea prezentată ca prealabil al ei. În acest spirit, s-a decis reformarea principalelor politici comunitare (politica agricolă comună - P.A.C. și politica structurală), precum și a funcționării instituțiilor pentru a permite aderarea noilor state membre la UE într-un context favorabil.

A4. Adoptarea acquis-ului comunitar

Adoptarea și punerea în aplicare a totalității legislației comunitare reprezintă principala problemă cu care se confruntă țările candidate, deoarece necesită consolidarea administrației și a sistemelor juridice, precum și o adaptare drastică a infrastructurii țărilor candidate pentru a se conforma normelor comunitare, mai ales în materie de mediu și pentru a dezvolta veritabile rețele în materie de transport, energie și telecomunicații.

Pentru a facilita aceste ajustări considerabile, au fost furnizate țărilor candidate ajutoare de pre-aderare. Este posibil ca țările candidate să ceară perioade tranzitorii între aderarea lor și momentul în care vor fi capabile să aplice, în întregime, legislația comunitară. Totuși, aceste perioade de tranziție trebuie să fie cât mai scurte posibil și limitate la anumite sectoare specifice. În procesul de integrare a reglementărilor comunitare, țările candidate sunt ajutate de un birou de asistență tehnică (TAIEX), în special pentru a obține informații asupra legislației comunitare.

A5. Agenda 2000

- este un program de acțiune adoptat de către Comisia Europeană în 15 iulie 1997 și reprezintă răspunsul Comisiei la cererea Consiliului European de la Madrid (decembrie 1995) de a prezenta un document de ansamblu asupra lărgirii, reformei politicilor comune, cadrului financiar al Uniunii, începând cu 31 decembrie 1999. Opiniile Comisiei asupra candidaturilor la aderare sunt anexate acestui document care abordează ansamblul problemelor cu care se confruntă Uniunea Europeană la început de nou secol.

- conține trei secțiuni:

* prima abordează problema funcționării interne a Uniunii Europene, în special reforma politicii agricole comune și a politicii de coeziune economică și socială. Include, de asemenea, recomandări care vizează abordarea provocării lărgirii în cele mai bune condiții și propune punerea în practică a unui nou cadru financiar pentru perioada 2000-2006;

* a doua propune o strategie de pre-aderare consolidată, prin integrarea a două noi elemente:

parteneriatul pentru aderare și participarea extinsă a țărilor candidate la programele comunitare și mecanismele de aplicare a acquis-ului comunitar;

* a treia constituie un studiu de impact al efectelor lărgirii asupra politicii Uniunii Europene.

Aceste priorități au fost traduse în aproape 20 de propuneri legislative de către Comisie în 1998.

Consiliul European de la Berlin a ajuns la un acord politic global asupra acestui pachet legislativ în martie 1999, ceea ce a permis adoptarea finală a măsurilor în același an. Ele acoperă pentru intervalul 2000 - 2006, patru domenii strâns legate:

- reforma politicii agricole comune;
- reforma politicii structurale;
- instrumentele de pre-aderare;
- cadrul financiar.

A6. Ajutor de Pre-aderare

Adoptarea normelor, în special a celor industriale și referitoare la mediu, necesită enorme investiții pentru ca țările candidate să fie în măsură să se conformeze acquis-ului comunitar în momentul aderării. Element-cheie al strategiei Uniunii Europene față de țările candidate, ajutoarele de pre-aderare prevăzute pentru perioada 2000 - 2006 și destinate țărilor din Europa Centrală și Orientală cuprind două instrumente principale:

- programul PHARE, care finanțează proiecte necesare pentru adaptarea sistemelor administrative și juridice și pentru dezvoltarea infrastructurii țărilor candidate (10,5 miliarde euro);
- două fonduri de asistență, puse în practică pentru a gestiona ajutoare complementare în favoarea agriculturii (SAPARD, de 3,5 miliarde euro) și a infrastructurilor, în special mediu și transporturi (7 miliarde euro). Fondul creat pentru crearea infrastructurii constituie "instrumentul structural de pre-aderare" (ISPA) și joacă pentru țările candidate același rol pe care Fondul de Coeziune îl are pentru Spania, Portugalia, Grecia și Irlanda.

Parteneriatele de aderare încheiate în 1998 între Uniune și fiecare din cele 10 țări candidate din Europa Centrală și Orientală, reprezintă axa principală a strategiei de pre-aderare și permite canalizarea diferitelor tipuri de ajutor.

A7. Arhitectura europeană

Termenul desemnează ansamblul organizațiilor, instituțiilor, tratatelor și relațiilor cutumiare în jurul cărora se articulează spațiul european pentru a rezolva împreună probleme de interes comun. O parte esențială a acestei arhitecturi a fost stabilită de către Tratatul U.E., care a instaurat trei piloni:

Comunitatea europeană, Politica externă și de securitate comună și cooperarea în domeniul justiției și al afacerilor interne.

Al doilea și al treilea pilon sunt tratați de către instituțiile Comunității (Consiliul European, Consiliul de Miniștri, Comisia, Parlamentul European), dar prin proceduri de natura inter-guvernamentală.

Arhitectura europeană, conform Tratatului de la Maastricht din 1992 :

Pilonul I Pilonul II Pilonul III

Comunitățile europene: CECO, Euratom și Comunitatea economică

PESC (Politica externă și de securitate comună)

Cooperarea în domeniul justiției și al afacerilor externe

Metoda Comunitară Inter-guvernamentală

A8. Articolul 49 din Tratatul UE

Aderarea unui nou stat membru la Uniunea Europeană este prevăzută de către art. 49 al Tratatului U.E.

Pentru a deschide negocierile, Consiliul se pronunță în unanimitate după consultarea Comisiei și după avizul conform al Parlamentului European. Condițiile de admitere, eventualele perioade tranzitorii necesare și adaptările cerute de către țările pe care se bazează Uniunea Europeană, fac obiectul unui acord între țara candidată și statele membre. Pentru a intra în vigoare, acest acord necesită ratificarea de către toate statele contractante, conform reglementărilor constituționale proprii în domeniu.

A9. Actul Unic European

A fost semnat la 17 februarie 1986 de către 9 state și la 28 februarie 1986 de către Grecia, Italia și Danemarca. La 1 iulie 1987 a intrat în vigoare. În preambul, el se referă la transformarea relațiilor statelor membre într-o Uniune Europeană.

- Titlul I cuprinde dispoziții comune Comunităților Europene și cooperării politice;
- Titlul II aduce câteva modificări tratatelor constitutive ale C.E.;
- Titlul III se referă la cooperarea politică europeană în contextul construcției comunitare, iar Titlul IV conține dispoziții generale și finale.

Obiectivul principal l-a constituit definitivarea Pieței Interne, care, potrivit art.7, trebuie sa fie "un spațiu fără frontiere interioare, în care libera circulație a mărfurilor, persoanelor, serviciilor și capitalurilor este asigurata potrivit dispozițiilor prezentului tratat."

Printr-un articol special, s-a instituționalizat Consiliul European care, până la acel moment, funcționa pe baza hotărârii luate în octombrie 1974 la Paris de către șefii de state și guverne. Actul Unic a stabilit data de 31 decembrie 1998 până la care trebuia definitivată Piața Internă, scop în care au fost conferite competente noi instituțiilor comunitare în domeniile:

- a) politica socială;
- b) apărarea mediului înconjură și cercetare;
- c) politica economică și sistem monetar;
- d) asigurarea coeziunii economice și sociale pentru reducerea decalajelor între diferitele regiuni ale statelor membre.

De ce Act Unic? Textul reunește într-un act dispozițiile referitoare la reforma instituțiilor europene și lărgirea domeniilor competențelor comunitare, cât și cele referitoare la cooperarea în domeniul politicii externe. Actul Unic are meritul că, pentru prima dată într-un tratat internațional ratificat, este menționată U.E. ca obiectiv al statelor participante, pe care tratatul de la Maastricht l-a concretizat.